

Sygn. akt II AKa 175/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Marek Motuk (spr.)

Sędziowie: SA – Adam Wrzosek

SA – Dorota Tyrła

Protokolant: st. sekr. sąd. Małgorzata Reingruber

przy udziale Prokuratora Leszka Woźniaka

po rozpoznaniu w dniu 21 czerwca 2017r.

sprawy R. W., ur. (...) w S., syna A. i I. z domu G.

w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłe z oczywście niesłusznego tymczasowego aresztowania

na skutek apelacji wniesionych przez pełnomocnika wnioskodawcy oraz prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 19 stycznia 2017 r., sygn. akt XII Ko 101/14

I utrzymuje w mocy wyrok w zaskarżonej części;

II kosztami sądowymi za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

R. W. wystąpił z wnioskiem o zasądzenie odszkodowania w kwocie 13.972.009 zł oraz zadośćuczynienia za doznaną krzywdę kwocie 8.892.000 zł wynikłe wskutek jego oczywście niesłusznego tymczasowego aresztowania w sprawie Sądu Rejonowego dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie o sygn. akt V K 1357/03 w okresie od 27 maja 2002 r. do 17 grudnia 2004 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 19 stycznia 2017 r. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kwotę 450.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwotę 15.000 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty. Natomiast w pozostałym zakresie wniosek oddalił, obciążając kosztami postępowania Skarb Państwa.

Wyrok powyższy zaskarżył pełnomocnik wnioskodawcy oraz prokurator.

Pełnomocnik wnioskodawcy zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

I Odnośnie zadośćuczynienia za szkody spowodowane oczywście niezasadnym aresztem.

1 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k., w zw. z art. 410 k.p.k., i w zw. z art. 424 § 1

pkt. 1 k.p.k., poprzez nie przeprowadzenie przez Sąd w uzasadnieniu wyroku oceny opinii sądowo - psychiatryczno - psychologicznej.

2 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. poprzez wysnuwanie przez Sąd wniosków dotyczących stanu psychicznego wnioskodawcy w oparciu o własną wiedzę.

3 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 201 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez wyciąganie wniosków przez Sąd w oparciu o opinię psychiatryczno - psychologiczną, która jest niekompletna, niejasna i niespójna.

4 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k., w zw. z art. 410 k.p.k., i w zw. z art. 424 § 1 pkt. 1 k.p.k., poprzez nie przeprowadzenie przez Sąd w uzasadnieniu wyroku oceny opinii biegłego, lekarza ortopedy.

5 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 201 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez wyciąganie wniosków przez Sąd w oparciu o opinię biegłego lekarza ortopedy, która jest niekompletna, niejasna i niespójna.

6 Naruszenie przepisu postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż jego obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 201 k.p.k. poprzez niezasadne oddalenie wniosku dowodowego pełnomocnika wnioskodawcy o dopuszczenie dowodu z nowej opinii, ponieważ opinia złożona przez biegłego lekarza ortopedę zarówno pisemna, jak i ustna uzupełniająca jest niejasna, niepełna i wewnętrznie sprzeczna.

7 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 167 k.p.k. i art. 193 dopuszczeniu biegłego lekarza o specjalności stomatologia, na okoliczność wpływu tymczasowego aresztowania na pogorszenie się stanu uzębienia oraz rokowań na przyszłość.

8 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. poprzez wysnuwanie przez Sąd wniosków dotyczących stanu uzębienia wnioskodawcy w oparciu o własną wiedzę.

9 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i w zw. z art. 424 § 1 k.p.k., poprzez wyciągnięcie nieuprawnionych wniosków, z pominięciem istotnych dowodów, wbrew logice i niezgodnie z doświadczeniem życiowym.

10 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 170 § 1 pkt. 2 i 3 k.p.k. poprzez oddalenie przez Sąd wniosku o dołączenie do akt niniejszej sprawy / akt spraw tzw. aresztowych celem przeprowadzenia dowodów.

11 Naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt 1 k.p.k., tj. art. 77 ust. 1 i art. 41 ust. 5 Konstytucji RP przez to, że kwota zadośćuczynienia za stosowanie aresztu przez okres 2 lat i 7 miesięcy jest rażąco niska.

II Odnośnie szkód dotyczących braku możliwości lokowania środków własnych i pożyczonych w zakup nieruchomości.

1 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i w zw. z art. 424 § 1 k.p.k., poprzez wyciągnięcie nieuprawnionych wniosków, z pominięciem istotnych dowodów, wbrew logice i niezgodnie z doświadczeniem życiowym.

2 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 170 § 1 pkt. 2 k.p.k., w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. poprzez niezasadne oddalenie wniosków dowodowych polegających na zasięgnięciu opinii biegłych ekonomistów i rzeczoznawców majątkowych.

3 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 1 k.p.k., tj. art. 361 § 2 k.c. , poprzez błędne uznanie Sądu, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe w majątku wnioskodawcy na skutek braku możliwości nabywania nieruchomości na własną rzecz w celach lokacyjnych.

III Odnośnie szkód związanych z pozbawieniem możliwości prowadzenia działalności gospodarczej w okresie aresztowania.

1 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i w zw. z art. 424 § 1 k.p.k., poprzez wyciągnięcie nieuprawnionych wniosków, z pominięciem istotnych dowodów, wbrew logice i niezgodnie z doświadczeniem życiowym.

2 Naruszenie przepisów prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt. 1 k.p.k., tj. art. 361 § 2 k.c., poprzez błędne uznanie Sądu, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe w majątku wnioskodawcy na skutek braku możliwości uzyskiwania dochodu z prowadzonej działalności gospodarczej.

IV Odnośnie szkód dotyczących utraconych korzyści, powstałych na skutek pozbawienia możliwości dzierżawy gruntów rolnych.

1 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., mających wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 170 § 1 pkt. 2 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. poprzez niezasadne oddalenie wniosku dowodowego polegającego na zasięgnięciu opinii biegłego na okoliczność ustalenia dochodu jaki wnioskodawca utracił na skutek nie pobierania pożytków finansowych w postaci czynszu dzierżawnego z nieruchomości gruntowych.

2 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez nieprawidłową ocenę zgromadzonych dowodów.

3 Naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt. 1 k.p.k., tj. art. 361 § 2 k.c., poprzez błędne uznanie Sądu, że nieruchomości wnioskodawcy nie były w dobrej kulturze rolnej i z tego powodu nie nadawały się do dzierżawy.

V Odnośnie szkód powstałych na skutek kradzieży drzew i krzewów owocowych oraz elementów wyposażenia sadu w K. D..

1 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez nieprawidłową ocenę zgromadzonych dowodów.

2 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., mających wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 170 § 1 pkt. 2 k.p.k., w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. i w zw. z art. 167 k.p.k., poprzez niezasadne oddalenie wniosków dowodowych polegających na zasięgnięciu opinii biegłych rzeczoznawców majątkowych.

3 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 1 k.p.k., tj. art. 361 § 2 k.c., poprzez błędne uznanie Sądu, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe w majątku wnioskodawcy powstałe na skutek kradzieży z nieruchomości podczas bezprawnego pobytu właściciela tej nieruchomości w areszcie śledczym.

VI Odnośnie szkód powstałych na skutek degradacji gruntów rolnych

1 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., mających wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 170 § 1 pkt. 2 k.p.k., w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. i art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k.,

poprzez niezasadne oddalenie wniosków dowodowych polegających na zasięgnięciu opinii biegłych rzeczoznawców majątkowych.

2 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez nieprawidłową ocenę zgromadzonych dowodów.

3 Naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt. 1 k.p.k., tj. art. 361 § 2 k.c., poprzez błędne uznanie Sądu, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody spowodowane zdegradowaniem gruntów rolnych podczas pobytu wnioskodawcy w areszcie przez okres 2 lat i 7 miesięcy, gdyż wnioskodawca nie udowodnił, że jego grunty przed aresztowaniem były w dobrej kulturze rolnej.

VII Odnośnie utraconych dochodów z plantacji drzew owocowych i krzewów porzeczki czarnej w K..

1 Zaskarżonemu orzeczeniu wnioskodawca zarzuca naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez nieprawidłową ocenę zgromadzonych dowodów.

2 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., mających wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 170 § 1 pkt. 2 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k., poprzez niezasadne oddalenie wniosku dowodowego polegającego na zasięgnięciu opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego.

VIII Odnośnie szkody związanej z samochodem marki P. (...).

1 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., mających wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 170 § 1 pkt. 2 k.p.k., w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. i art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k., poprzez niezasadne oddalenie wniosku dowodowego polegającego na zasięgnięciu opinii biegłego rzeczoznawcy do spraw naprawy pojazdów samochodowych.

2 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez nieprawidłową ocenę zgromadzonych dowodów.

3 Naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt. 1 k.p.k., tj. nie zastosowanie art. 361 § 2 k.c., poprzez błędne uznanie Sądu, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody spowodowane przez osoby trzecie w mieniu wnioskodawcy, gdy ten przebywał w areszcie.

IX Odnośnie szkód powstałych na skutek zalania mieszkania podczas pobytu w areszcie śledczym

1 Zaskarżonemu orzeczeniu wnioskodawca zarzuca naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., mających wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 170 § 1 pkt. 3 i 4 k.p.k., w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. i art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k., w zw. z art. 2 § 2 k.p.k., poprzez niezasadne oddalenie wniosku dowodowego polegającego na zasięgnięciu opinii biegłego rzeczoznawcy.

2 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez nieprawidłową ocenę zgromadzonych dowodów.

3 Naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt. 1 k.p.k., tj. nie zastosowanie art. 361 § 2 k.c., poprzez błędne uznanie Sądu, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody spowodowane zdarzeniem losowym w mieniu wnioskodawcy, gdy ten przebywał w areszcie.

X Odnośnie szkód dotyczących utraconych korzyści, powstałych na skutek pozbawienia możliwości najmu lokalu mieszkalnego.

1 Zaskarżonemu orzeczeniu wnioskodawca zarzuca naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i w zw. z

art. 167 k.p.k., poprzez nieprawidłową ocenę zgromadzonych dowodów oraz nie przeprowadzenie z urzędu dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia.

2 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie z art. 170 § 1 pkt. 2 k.p.k., w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. poprzez niezasadne oddalenie wniosku dowodowego polegającego na zasięgnięciu opinii biegłego w celu ustalenia utraconego czynszu z najmu lokalu.

3 Naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt. 1 k.p.k., tj. nie zastosowanie art. 361 § 2 k.c., poprzez błędne uznanie Sądu, że szkody od zdarzeń przyszłych i niepewnych w mieniu osoby tymczasowo aresztowanej nie mogą stanowić podstawy do zasądzenia odszkodowania od Skarbu Państwa.

XI Odnośnie szkód powstałych na skutek wynajęcia obrońców.

1 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez nieprawidłową ocenę zgromadzonych dowodów.

2 Naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt. 1 k.p.k., tj. art. 361 § 2 k.c., poprzez błędne uznanie Sądu, że poniesione koszty ustanowienia obrońców z wyboru przez wnioskodawcę nie wchodzi w skład szkody w rozumieniu art. 552a § 1 k.p.k.

XII Odnośnie szkody poniesionej na inwestycji lokalowej w spółce (...) S.A.

1 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez nieprawidłową ocenę zgromadzonych dowodów.

2 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i w zw. z art. 167 k.p.k., poprzez nieprawidłową ocenę zgromadzonych dowodów oraz nie przeprowadzenie dowodów z urzędu.

3 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 170 § 1 pkt. 3 i 4 k.p.k. poprzez niezasadne oddalenie wniosku dowodowego.

4 Naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt. 1 k.p.k., tj. art. 361 § 2 k.c., poprzez błędne uznanie Sądu, że pomiędzy faktem niesłusznego pozbawienia wolności wnioskodawcy, a szkodą poniesioną na inwestycji lokalowej nie zachodzi adekwatny związek przyczynowy, który uzasadniałby odpowiedzialność Skarbu Państwa.

XIII Odnośnie szkód materialnych powstałych na skutek zniszczenia uzębienia.

1 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 167 k.p.k. i art. 193 § 1 k.p.k. poprzez pozostawienie bez rozpoznania wniosku, polegającego na dopuszczeniu biegłego lekarza o specjalności stomatologia

2 Naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt. 1 k.p.k., tj. nie zastosowanie art. 445 § 1 k.c. i nie zasądzenie odszkodowania z tytułu kosztów poniesionych przez wnioskodawcę na leczenie i odbudowę uzębienia zniszczonego długoletnim pobytom w areszcie.

XIV Odnośnie zadośćuczynienia i odszkodowania za szkody spowodowane stosowaniem dozoru policji.

1 Zaskarżonemu orzeczeniu wnioskodawca zarzuca naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. i art. 424 k.p.k., poprzez nie przeprowadzenie postępowania dowodowego i nie ustalenie istotnych faktów pozwalających na dokonanie ocen stanowiących podstawę rozstrzygnięcia.

2 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 1 k.p.k., tj. art. 552a § 1 k.p.k., art. 445 k.c. i w art. 361 §§ 1, 2 k.c. poprzez niezastosowanie wspomnianych przepisów prawa materialnego.

Mimo zaistnienia okoliczności uzasadniających roszczenie wnioskodawcy Sąd nie przeprowadził w ogóle postępowania dowodowego w zakresie szkód psychicznych i materialnych spowodowanych stosowaniem dozoru policji wobec wnioskodawcy przez okres ponad 3 lat.

XV Odnośnie zasądzenia odsetek od zadośćuczynienia i odszkodowania.

1 Naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 1 k.p.k., tj. art. 455 k.c., w zw. z art. 481 § 1 k.c. poprzez błędne uznanie Sądu, że odsetki od zadośćuczynienia za doznaną krzywdę spowodowaną bezzasadnym aresztowaniem wnioskodawcy nie należą się od dnia złożenia wniosku o zadośćuczynienie, lecz od dnia uprawomocnienia się wyroku w tej sprawie.

W związku z powyższym, na zasadzie art. 456 k.p.k. w zw. art. 437 k.p.k. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie wniosku w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w punkcie II i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Natomiast **prokurator** zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść polegający na niezasadnym przyjęciu, iż orzeczona tytułem zadośćuczynienia kwota 450.000 zł (czterystu pięćdziesięciu tysięcy zł) za okres 31 miesięcy stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania jest adekwatna do stopnia krzywdy wnioskodawcy, równoważy dolegliwości, jakich doznał

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść polegający na niezasadnym uznaniu, iż wnioskodawca poniósł szkodę w kwocie 15.000 zł. związaną z niemożliwością czerpania zysków ze sprzedaży owoców

Podnosząc powyższe zarzuty na podst. art. 437 § 1 i 2 k.p.k. wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia w części dotyczącej wysokości zasądzzonego zadośćuczynienia i orzeczenie na rzecz wnioskodawcy zadośćuczynienia w kwocie 248.000 zł, natomiast w części zasądzzonego odszkodowania - oddalenie wniosku w tym zakresie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacje pełnomocnika wnioskodawcy i prokuratora nie zasługują na uwzględnienie.

Odnosząc się do apelacji pełnomocnika Sąd Apelacyjny stwierdza, iż nie zasługują na uwzględnienie podniesione przez niego zarzuty dotyczące zadośćuczynienia za doznaną przez wnioskodawcę krzywdę, opisane szczegółowo w pkt I apelacji.

Podnosząc zarzuty obrazy przepisów postępowania należy nie tylko opisać uchybienia, których w ocenie skarżącego dopuścił się Sąd I instancji, lecz także niezbędne jest wykazanie, iż mogły one mieć wpływ na treść wyroku.

Skarżący ograniczył się do wskazania przepisów, które w jego ocenie zostały naruszone przez Sąd Okręgowy, zaś nie wykazał wpływu podniesionych uchybień na treść rozstrzygnięcia.

Sąd Apelacyjny po analizie akt sprawy i uzasadnienia wyroku stwierdza, iż okoliczności, których dotyczą zarzuty apelacyjne w pkt I zostały uwzględnione przez Sąd I instancji zarówno przy dokonywaniu ustaleń faktycznych w sprawie, jak i miarkowaniu wysokości zadośćuczynienia za doznaną przez wnioskodawcę krzywdę.

Ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy oparł przede wszystkim na zeznaniach wnioskodawcy i powołanych przez niego świadków, którym dał w większości wiarę.

W szczególności, zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy Sąd I instancji ustalił na podstawie jego zeznań oraz świadków: J. P., J. G., I. W., A. W., a także opinii sądowo psychologicznej, iż na skutek negatywnych doznań w trakcie pobytu w areszcie ujawniły się u niego stany depresyjne.

Sąd Okręgowy uznał też za wiarygodne zeznania R. W., iż wiele z powyższych symptomów utrzymuje się u niego nadal, mimo upływu kilkunastu lat od opuszczenia aresztu.

Wbrew argumentacji skarżącego, ustalenie istnienia u wnioskodawcy powyższych symptomów, określanych potocznie, jak stan depresyjny, nie wymaga wiadomości specjalnych, a zatem Sąd I instancji czyniąc samodzielne ustalenia w powyższym zakresie na podstawie zeznań świadków i opinii sądowo psychologicznej nie naruszył art. 193 k.p.k. Występowanie opisanych wyżej symptomów nie jest bowiem jednoznaczne ze stwierdzeniem u niego jednostki chorobowej w postaci np. depresji lub zaburzeń psychicznych, które mogą być ustalone jedynie na podstawie opinii sądowo psychiatrycznej sporządzonej przez biegłego lekarza psychiatrę, posiadającego wiadomości specjalne.

Na podstawie opinii biegłych z zakresu psychiatrii i psychologii Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił, iż pomimo negatywnych przeżyć w sferze emocjonalnej podczas tymczasowego aresztowania, bezpośrednio po zwolnieniu i w chwili wydania opinii nie stwierdzono u niego jednostki chorobowej, czy też zaburzeń psychicznych.

Nie jest trafny zarzut pełnomocnika, iż opinie powyższe nie zostały poddane ocenie, albowiem Sąd Okręgowy uznał je za wiarygodne w całości trafnie argumentując, iż znajdują one pośrednio potwierdzenie w zapisach zawartych w książce zdrowia dotyczącej R. W., nadesłanej z Aresztu Śledczego Warszawa – Mokotów. Nadto opinie zostały wydane po osobistym kontakcie biegłych z wnioskodawcą i przeprowadzeniu badań.

W kontekście powyższych okoliczności żądanie skarżącego wydania przez biegłych z zakresu psychiatrii i psychologii opinii uzupełniającej w celu potwierdzenia prawidłowych i korzystnych dla wnioskodawcy ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Okręgowy, nie znajduje logicznego uzasadnienia.

Odnośnie zarzutów dotyczących biegłego z zakresu stomatologii Sąd Apelacyjny zauważa, iż zgodnie z ustaleniami faktycznymi poczynionymi przez Sąd I instancji, R. W. w trakcie pozbawienia wolności miał zapewnioną opiekę stomatologiczną i świadomie nie korzystał z zabiegów z przyczyn subiektywnych m.in. z obawy na warunki sanitarne, zarażenie się wirusem HIV, brak odpowiednich materiałów i umiejętności stomatologa.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy trafnie ustalił, iż pogorszenie się stanu uzębienia wnioskodawcy, doznane dolegliwości z tym związane oraz wydatki po opuszczeniu aresztu śledczego były wynikiem jego świadomej decyzji i zaniechania, a nie bezpośrednim skutkiem pozbawienia wolności. W konsekwencji okoliczność powyższa nie może być podstawą roszczenia o zadośćuczynienie i odszkodowanie z tego tytułu.

Ustalenia powyższe nie zostały zakwestionowane przez wnioskodawcę i jego pełnomocnika, zaś w ich kontekście żądanie powołania biegłego stomatologa w celu ustalenia wpływu tymczasowego aresztowania na stan uzębienia uznać należy za bezprzedmiotowe. W tych też kategoriach Sąd Apelacyjny ocenia pozostałe zarzuty dotyczące stanu uzębienia wnioskodawcy.

Odnosząc się do zarzutów dotyczących opinii biegłego z zakresu traumatologii i ortopedii Sąd Apelacyjny stwierdza, iż dowód ten był przedmiotem oceny Sądu Okręgowego, który uznał go za w pełni wiarygodny.

Wbrew stanowisku pełnomocnika, Sąd Apelacyjny podziela ustalenie Sądu Okręgowego, iż wyłączną przyczyną powstania zmian zwyrodnieniowych stwierdzonych u R. W. nie było jego przebywanie w warunkach izolacji. Opinia biegłego w tym zakresie jest jasna i nie budząca wątpliwości.

Sąd I instancji także w tym zakresie przyjął na korzyść wnioskodawcy, iż wobec braku dostępu do zabiegów rehabilitacyjnych znacznie bardziej odczuwał on dolegliwości bólowe kręgosłupa i okoliczność tą uwzględnił przy miarkowaniu wysokości zadośćuczynienia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zasługuje na uwzględnienie podniesiony przez pełnomocnika zarzut w pkt I ppkt 9 i 10 apelacji, albowiem okoliczności wskazane przez niego zostały prawidłowo ustalone przez Sąd I instancji zgodnie z jego twierdzeniem i uwzględnione przy miarkowaniu wysokości zadośćuczynienia.

Z uzasadnienia wyroku wynika, iż Sąd Okręgowy uwzględnił fakt, iż wnioskodawca stracił wiarę w wymiar sprawiedliwości, bowiem biegli od szacowania nieruchomości spełniali oczekiwania prokuratora, a sędziowie, którzy decydowali o przedłużaniu tymczasowego aresztowania, nie dysponowali całością akt, wobec czego czuł się już z góry osądzony. Okoliczności te potęgowały u R. W. głębokie poczucie krzywdy i niesprawiedliwości.

Sąd Okręgowy uwzględnił też fakt szczególnej stygmatyzacji wnioskodawcy będący wynikiem między innymi jego pozycji zawodowej i społecznej oraz medialnego zainteresowania sprawą po jego zatrzymaniu i tymczasowym aresztowaniu.

Sąd I instancji uwzględnił także wszystkie pozostałe okoliczności opisane przez pełnomocnika w uzasadnieniu apelacji, czemu dał wyraz w uzasadnieniu wyroku, zaś ponowne ich przytaczanie nie jest celowe.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny uznał, iż nie zasługuje na uwzględnienie zarzut pełnomocnika, że zasądzone na rzecz wnioskodawcy zadośćuczynienie w kwocie 450.000 zł jest rażąco niskie i symboliczne.

Zgodnie z jednolitym stanowiskiem judykatury przy ustalaniu przez sąd, w ramach swobodnego uznania, wysokości zadośćuczynienia, należy uwzględnić zarówno czas trwania niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania, jak i stopień uciążliwości, z jakim wiązało się stosowanie tego najsurowszego środka zapobiegawczego, a więc dolegliwości fizyczne i przeżycia natury moralnej (uczucie przykrości, utrata dobrego imienia, rozłąka z rodziną), konieczność poddania się rygorom związanym ze stosowaniem aresztowania, jak również ewentualny ostracyzm środowiskowy i nieprzychylnie reakcje po zwolnieniu z aresztu. Zarazem należy kwotę zadośćuczynienia oznaczać z umiarem, stosownie do realiów społecznych, jak zamożność mieszkańców, wartość pieniądza itp., by nie pozostało poczucie krzywdy niesłusznie aresztowanego, ale i by orzeczenie nie było sposobem uzyskania nadmiernych korzyści finansowych.

Z uwagi na uznaniowy charakter kwoty przyznawanego zadośćuczynienia jego modyfikacja przez sąd drugiej instancji może mieć miejsce tylko w wyjątkowych przypadkach, gdy zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza zasady jego ustalania.

(patrz: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 1 września 2016 r. sygn. akt II AKa 298/16, LEX nr 2139384).

W ocenie Sądu Apelacyjnego powyższe zasady ustalania zadośćuczynienia za niesłuszne tymczasowe aresztowanie zostały w pełni zastosowane przez Sąd I instancji, a zatem zarzuty apelacyjne podniesione przez pełnomocnika w powyższym zakresie nie zasługują na uwzględnienie.

Odnosząc się do zarzutów pełnomocnika dotyczących rozstrzygnięcia w zakresie odszkodowania Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu I instancji, iż nie jest zasadne roszczenie wnioskodawcy o odszkodowanie w kwocie 514.941 zł z tytułu pozbawienia go możliwości prowadzenia działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy trafnie uznał bowiem, iż wnioskodawca nie przedstawił dowodów w świetle których uzyskanie przez niego korzyści w wymienionej wyżej kwocie było zdarzeniem pewnym, zaś tymczasowe aresztowanie uniemożliwiło ich uzyskanie. W szczególności wnioskodawca nie wskazał żadnych konkretnych realnych i pewnych transakcji do których nie doszło wskutek pozbawienia go wolności.

Odnosząc się do zarzutu dotyczącego samochodu marki P. (...) Sąd Apelacyjny uznał za trafną argumentację Sądu Okręgowego, iż pomiędzy zabezpieczeniem tegoż pojazdu, a działaniem organów prowadzących postępowanie brak jest łączności przyczynowo skutkowej powodujące szkodę w mieniu wnioskodawcy. Trafnie też stwierdził Sąd I instancji, iż samochód został zwrócony rodzinie wnioskodawcy po okresie około miesiąca, a zatem zabezpieczenie

pojazdu nie skutkowało utratą jego wartości, koniecznością opłacenia polisy ubezpieczeniowej, czy też niemożnością jego sprzedaży.

Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił, iż szkody powstała w wyniku zalania mieszkania R. W. nie pozostawała w żadnym związku przyczynowo skutkowym z jego tymczasowym aresztowaniem. Awaria skutkująca wyrządzeniem szkody w mieszkaniu wnioskodawcy nie powstała w wyniku tymczasowego aresztowania, lecz miała charakter losowy i niezależny od jego sytuacji procesowej i miejsca pobytu. Słusznie też dostrzegł Sąd Okręgowy, iż wnioskodawca nie wskazał żadnych konkretnych osób, które były zainteresowane zawarciem umowy najmu mieszkania, zaś jej zawarcie zostało uniemożliwione wskutek tymczasowego aresztowania. W konsekwencji brak jest podstaw do przyjęcia, iż wnioskodawca w następstwie pozbawienia wolności utracił korzyść majątkową w kwocie 73.100 zł.

Sąd Apelacyjny podziela także w całości pozostałą argumentację powołaną przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu wyroku, powołaną na uzasadnienie rozstrzygnięcia w przedmiocie oddalenia wniosku R. W. o zasądzenie odszkodowania, albowiem jest ona logiczna, zgodna ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego oraz uwzględnia zasady ustalania odszkodowania określone w orzecznictwie sądowym.

Ponowne przytaczanie powołanych przez Sąd I instancji wszystkich wyczerpujących i przekonujących argumentów z uzasadnienia wyroku w ocenie Sądu Apelacyjnego nie jest celowe.

W kontekście powyższych argumentów zarzuty podniesione przez pełnomocnika wnioskodawcy mają charakter jedynie polemiki z prawidłową oceną i ustaleniami Sądu Okręgowego i jako takie nie zasługują na uwzględnienie.

Oczywiście bezzasadne są zarzuty dotyczące powołania biegłych w sprawie w celu ustalenia wysokości szkody lub utraconej korzyści, albowiem są one bezprzedmiotowe wobec prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego o braku istnienia takiej szkody (utruty korzyści) lub braku związku przyczynowo skutkowego pomiędzy szkodą, a tymczasowym aresztowaniem wnioskodawcy.

W tych samych kategoriach należy także ocenić podniesione przez pełnomocnika zarzuty w zakresie szkody poniesionej przez wnioskodawcę wskutek wynajęcia obrońców, a także zasądzenia odsetek od zadośćuczynienia i odszkodowania. Zauważyć należy, iż skarżący w uzasadnieniu apelacji nie podniósł żadnej merytorycznej argumentacji uzasadniającej podniesione zarzuty, a zatem należy je uznać za arbitralne i dowolne, szczególnie w kontekście trafnej argumentacji powołanej przez Sąd I instancji w uzasadnieniu wyroku.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zasługują także na uwzględnienie zarzuty podniesione przez prokuratora.

Zgodzić się należy ze stanowiskiem skarżącego, iż kwota zadośćuczynienia zasądzonego na rzecz R. W. w sposób znaczący odbiega od kwot zasądzanych na rzecz innych wnioskodawców. Jednakże jest ona konsekwencją krzywdy, jaką doznał wnioskodawca w następstwie oczywiście niesłusznego tymczasowego aresztowania, a ta wbrew argumentacji prokuratora, ma charakter indywidualny i nie może być ustalana w automatyczny sposób.

Miarkując wysokość zadośćuczynienia Sąd I instancji uwzględnił szereg okoliczności dotyczących wnioskodawcy, które potęgowały poczucie doznanej przez niego krzywdy, a w konsekwencji miały wpływ na ustalenie wyższej kwoty zadośćuczynienia.

W szczególności wskazał m.in., iż R. W. przed tymczasowym aresztowaniem wiódł przykładowe życie i nie miał konfliktów z prawem, a więc zatrzymanie i tymczasowe aresztowanie wywołało u niego większą dolegliwość w sferze psychicznej niż u innych osób pozbawionych wolność po raz kolejny. Ponadto okoliczności powyższe zostały upublicznione i nagłośnione przez media, co skutkowało szczególną stygmatyzacją wnioskodawcy i utratą dobrego imienia, a także zaufania niezbędnego do wykonywanej działalności.

Poczucie krzywdy wnioskodawcy znacznie potęgował także fakt, iż biegli wydawali nierzetelne opinie w sprawie, zaś sędziowie wielokrotnie przedłużali wobec niego tymczasowe aresztowanie nie dysponując całością akt. Skutkowało to

w nim poczuciem zagrożenia skazaniem osoby niewinnej, utratą wiary w wymiar sprawiedliwości oraz bardzo silnym poczuciem pokrzywdzenia.

Powyższe okoliczności uwzględnione przez Sąd i Instancje w ocenie Sądu Apelacyjnego wskazywały niewątpliwie na znaczny stopień krzywdy doznanej przez wnioskodawcę, a w konsekwencji uzasadniały zasądzenie na jego rzecz zadośćuczynienia w wyższej kwocie.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego oczywiście bezzasadny i nielogiczny jest podniesiony przez prokuratora zarzut błędu w ustaleniach faktycznych w zakresie wysokości szkody w kwocie 15.000 zł.

Trafnie zauważył skarżący, iż wnioskodawca przed tymczasowym aresztowaniem utrzymywał się i zaspokajał wszelkie potrzeby z własnych oszczędności. Logicznym jest więc wniosek, iż na zaspokojone potrzeby nie musiałyby przeznaczać kwoty 15.000 zł, uzyskanej ze sprzedaży owoców i w całości stanowiłaby ona jego oszczędność.

Mając na względzie przytoczoną wyżej argumentację Sąd Apelacyjny orzekł o utrzymaniu wyroku w zaskarżonej części, obciążając Skarb Państwa kosztami sądowymi za postępowanie odwoławcze.